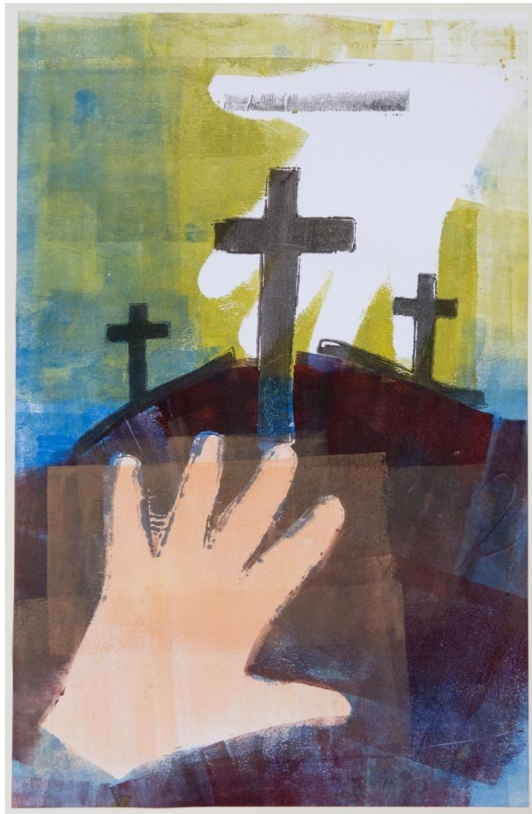

GOEDE VRIJDAG

ZEVEN KRUISWOORDEN

Kloosterkerk Ten Boer 18 april 2025

*Het is stil in de kerk.
Wij brengen alles tot zwijgen,
ook het orgel zwijgt.
De dienst begint in diepe stilte.*

Openingswoorden:

V. Wie woont in de hoede van de Allerhoogste

A. overnacht in de schaduw van de Eeuwige

V. Bij nacht en ontij heb je niets te vrezen,

A. Hij is een schild en muur om je heen

Gebed

Zingen – Psalm 22a

Zeven kruiswoorden

Inleidende woorden

Lucas 23: vers 33-37 – Vader, vergeef hun

Aangekomen bij de plek die de Schedelplaats heet, werd hij gekruisigd, samen met de twee misdadigers, de een rechts van hem, de ander links. Jezus zei: 'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.' De soldaten verdeelden zijn kleren onder elkaar door erom te dobbelen. Het volk stond toe te kijken. De leiders hoorden hem en zeiden: 'Anderen heeft hij gered; laat hij nu zichzelf redden als hij de Messias van God is, zijn uitverkorene!' Ook de soldaten dreven de spot met hem, ze gingen voor hem staan en boden hem zure wijn aan, terwijl ze zeiden: 'Als je de koning van de Joden bent, red jezelf dan!'

Bij de afbeelding:

Spotten is gemakkelijk,
het kost je niets,
is spot-goedkoop.
Vergeven is veel moeilijker,
het vraagt iets van jezelf
en van de ander.
Het is een daad van liefde:
ondanks de pijn of het verdriet
dat een mens je heeft aangedaan,
blijf je die ander zien
als medemens.
Vergeving reikt de helpende hand,
en probeert een ander
uit het donker naar het licht te trekken.
Het is een bevrijdend gebaar
dat ruimte schept
om een nieuw begin te maken.
Jezus doet een beroep
op Gods ruimhartigheid
en houdt zo

in het donkerste moment van zijn leven
ruimte open voor het licht.

Zingen – lied 547: cantorij begint met Kyrie en zingt
daarna vers 1; **allen vers 2 en 3**

**Lucas 23: 38 – 43 “Nog vandaag zul je met mij in het
paradijs zijn”**

Boven hem was een opschrift aangebracht: ‘Dit is de koning van de Joden’. Een van de gekruisigde misdadigers zei spottend tegen hem: ‘Jij bent toch de messias? Red jezelf dan en ons erbij!’ Maar de ander wees hem terecht met de woorden: ‘Heb jij dan zelfs geen ontzag voor God nu je dezelfde straf ondergaat? Wij hebben onze straf verdiend en worden beloond naar onze daden. Maar die man heeft niets onwettigs gedaan.’ En hij zei: ‘Jezus, denk aan mij wanneer u in uw koninkrijk komt.’ Jezus antwoordde: ‘Ik verzeker je: nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.’

Bij de afbeelding:

Zelfs hier,
aan het kruis,
is hij nog begaan met het lot van anderen.
Zelfs hier
zet hij deuren en vensters open,
laat vergezichten zien.
Zelfs hier
denkt hij niet in zwart-wit
maar schetst hij
de kleuren van het paradijs:
het groen van het land,
het blauw van de lucht,
het rood van de appel,
het paars van de druif,
het warme gele zonlicht
en alle nuances daartussen.

Achter de donkere wolken
die zich samenpakken
blijft hij zicht houden
op een wereld zoals God die voor ogen heeft:
een bloeiende tuin van vrede en recht.
Achter het gezicht
van een veroordeelde misdadiger
heeft hij oog
voor het verlangen
dat in deze mens schuilgaat
naar een plek waar hij thuis kan komen.
Een paradijs.

Zingen – lied 586: C vers 1, allen vers 2 – 4

Johannes 19: vers 25 – 27 “Vrouw zie uw zoon; zoon zie uw moeder”

Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala. Toen Jezus zijn moeder zag staan, en bij haar de leerling van wie hij veel hield, zei hij tegen zijn moeder: ‘Dat is uw zoon,’ en daarna tegen de leerling: ‘Dat is je moeder.’ Vanaf dat moment nam die leerling haar bij zich in huis.

Bij de afbeelding:

Daar staan ze dan:
de achterblijvers.
Ze kunnen niet verder mee met hem,
al zouden ze dat willen.
De dood zal hen scheiden
van hun liefste zoon,
hun liefste vriend:
zoals hij is er geen een...
Hij zal een leegte

in hen achterlaten.
Daar staan ze dan:
in een land
waar ze de weg niet kennen:
ze weten niet
waar ze het zoeken moeten.

‘Zie’, zegt hij tegen hen:
Houd je ogen open
en zie om naar elkaar.
Ik geef jullie aan elkaar
tot kleur en samenklank.
Hoe verschillend jullie ook zijn:
man en vrouw,
donker of licht,
groot of klein,
allemaal kom je uit dezelfde bron.
Als je elkaar ziet staan
en elkaar weet te vinden,
dan sta je niet alleen,
en draag je mijn licht
deze wereld in.

Zingen – lied 587: vers 1 en 5

Matteüs 27:45-47 – Waarom hebt u mij verlaten?

Rond het middaguur viel er duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, gaf Jezus een schreeuw en riep luid: ‘Eli, Eli, lema sabachtani?’ Dat wil zeggen: ‘Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?’ Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: ‘Hij roept om Elia!’

Bij de afbeelding:

Een schreeuw naar de hemel,
een vraag uit de diepte,
uit de grond van zijn hart:

Waarom?

Waarom sta ik zo alleen?

Waarom doen mensen mij dit aan?

Waarom houdt God zich

juist op dit moment

voor mij verborgen?

Het zijn vragen met scherpe randen,
die prikken als doornen in het vlees,
snijden als messen door je ziel.

Waarom?

Waarom doen mensen elkaar dit aan

en kleurt de aarde

op zoveel plekken

rood van het bloed?

Waarom verlaten wij elkaar

en laten elkaar achter
in de woestenij van het leven?
Waarom houden wij ons stil,
staan we niet op
tegen zoveel onrecht?
Waar ergens is het licht
waar we zozeer naar verlangen?

Zingen – uit ZZZ lied 710: C vers 1 en 3, allen vers 2 en 4

1. In de stil - te van de nacht
met mijn vrien - den, met mijn vrien - den,
word ik bang, be - angst en bang
zo vlak - bij mijn trou - we vrien - den.

2. In de stilte van de nacht
groeit de wanhoop, groeit de wanhoop,
slechts verlatenheid en angst
ja, van god en mens verlaten
3. In de stilte van de nacht
groeit aanvaarding, groeit aanvaarding,
vrede spreidt zich in mijn hart
overgave en onthechting.

4. In de stilte van de nacht
judaskussen, judaskussen,
overvallen, opgebracht
om wat schijngetuigenissen.

Johannes 19: vers 28 – 29 “Ik heb dorst”

Toen wist Jezus dat alles was volbracht, en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan zei hij: ‘Ik heb dorst.’ Er stond daar een vat zure wijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond.

Bij de afbeelding:

Mijn ogen branden,
mijn keel is rauw,
mijn mond is droog,
mijn adem stokt.
Dorst heb ik.
Tot in het diepst van mijn ziel
verlang ik
naar klaar, helder water,
naar de bron waaruit ik ontspring,
naar de God die mij lief heeft.
Ik verlang

naar vrede,
naar gerechtigheid,
naar liefde.

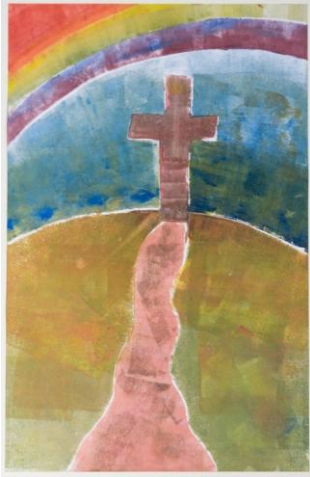
Maar wat ik krijg
is een spons op een stok,
met oude wijn,
zuur als azijn.
Ze schenken mij
geen helder water,
echt medeleven kennen ze niet,
ze leven van leugens
ze draaien om zichzelf,
ze weten niet wat ze doen
en leven maar raak.

Mijn dorst is gelest – voor even dan.
Maar mijn hart is onrustig
en mijn ziel verlangt nog steeds
naar levend water.

Zingen – Psalm 42: vers 1 en 2 “Evenals een moede hinde”

Johannes 19: vers 30 “Het is volbracht”

Nadat Jezus ervan gedronken had zei hij: ‘Het is volbracht.’ Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

Bij de afbeelding:

Het was een lange, lange weg.
Maar hij heeft het volgehouden,
heeft alles doorstaan,
is niet bezweken,
geen onvertogen woord.
Zijn band met God
is ongebroken:
de regenboog welft zich
boven zijn hoofd.
Gehouden heeft hij zich
tot op het einde
aan wat God van hem vroeg:
trouw te zijn,
liefde te geven,
geduldig te zijn,
hoop te bieden.
Hij leefde niet voor zichzelf
maar was er voor anderen,
om de minsten
gaf hij het meest.

Nu is het klaar.
Het is volbracht.
Meer kan een mens niet doen.

Zingen: Lied 590: vers 1 – 4

Lucas 23: vers 44 - 46 “In uw handen leg ik mijn geest”

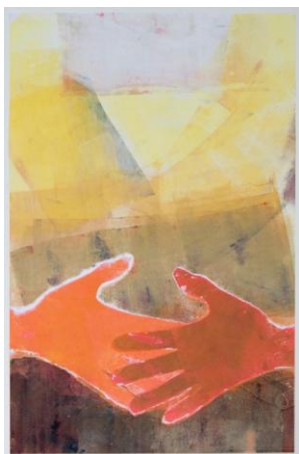
Rond het middaguur werd het donker in het hele land doordat de zon verduisterde. De duisternis hield drie uur aan. Toen scheurde het voorhangsel van de tempel doormidden. En Jezus riep met luide stem: ‘Vader, in uw handen leg ik mijn geest.’ Toen hij dat gezegd had, blies hij de laatste adem uit.

de Paaskaars wordt gedoofd

De centurio zag wat er gebeurd was en loofde God met de woorden: ‘Werkelijk, deze mens was een rechtvaardige!’ De mensen die voor het schouwspel samengekomen waren en de gebeurtenissen hadden gadeslagen, keerden terug naar huis, terwijl ze zich op de borst sloegen. Alle mensen die Jezus gekend hadden waren op een afstand blijven staan, ook de vrouwen die hem vanuit Galilea gevolgd waren en alles hadden zien gebeuren.

Er was ook een man die Josef heette en afkomstig was uit de Joodse stad Arimatea. Hij was een raadsheer, een goed en rechtvaardig mens, die de komst van het koninkrijk van God verwachtte en niet had ingestemd met het besluit en de handelwijze van de raad. Hij ging naar Pilatus en vroeg hem om het lichaam van Jezus. Nadat hij het lichaam van het kruis had gehaald, wikkelde hij het in linnen doeken en legde het in een

rotsgraf dat nog nooit was gebruikt. Het was de voorbereidingsdag, de sabbat was bijna aangebroken. De vrouwen die met Jezus waren meegereisd uit Galilea, volgden Josef naar het graf om het te bekijken en om te zien hoe Jezus' lichaam er werd neergelegd. Daarna gingen ze naar huis en bereidden ze geurige olie en balsem. Op sabbat namen ze de voorgeschreven rust in acht.

Bij de afbeelding:

Ze hebben hem laten vallen,
ze lieten hem in de steek.
In het donkerste dal van zijn leven
brachten ze het niet op
hem te volgen.

Nu laat hij zichzelf vallen
in de handen van God.
Hij buigt zijn hoofd
en geeft zich over
in het vertrouwen
dat zijn Vader

hem opvangen zal
en met liefde omarmen.

Dit is het einde niet
van zijn verhaal.
De dood krijgt niet
het laatste woord.
God zei:
'Er zal licht zijn'
En het werd avond en morgen.
De eerste dag...

Zingen uit ZZZ – lied 719: C vers 1, Allen 2 en 3

1. La - ten wij dan nu be - gra - ven
wie zijn taak hier heeft ge - daan,
toe - ver - trou - wen aan de aar - de,
met zijn woor - den ver - der - gaan.
stof uit_ stof en as uit as.

2. Laten wij dan nu de tranen
van verdriet en van gemis,
laten vallen op de aarde
die ons wieg en woning is.
stof uit stof en as uit as.

3. Laten wij dan nu verzorgen
wat er bleef van deze mens,
wetend dat zijn geest geborgen
bij de Bron van alles is.
stof uit stof en as uit as.

Gebeden

Gebeden, intenties worden besloten met refrein **Lied 547**

Beklag Gods - Lied 585

Inleiding op het leggen van bloemen

**Leggen van bloemen bij de gedoopte paaskaars
onder het (bij herhaling) zingen van Lied 256**

*Blijf met uw genade bij ons, Eeuwige God
O, blijf met uw genade bij ons, licht in het duister*

Slotgebed: Lied 196

We verlaten in stilte de kerk